

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że P. S. nie podlega od dnia 2 stycznia 2014 roku ubezpieczeniom społecznym tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, ubezpieczeniom rentowym, ubezpieczeniu chorobowemu, ubezpieczeniu wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek A. S.. W uzasadnieniu wskazano, że organ rentowy powziął wątpliwość co do faktycznego świadczenia pracy przez P. S. i w celu wyeliminowania przypadków wykorzystywania przepisów do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w dniach 5-6, 9-10 czerwca 2014 roku została przeprowadzona kontrola doraźna w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz ogłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w firmie (...). Zdaniem organu rentowego wyniki przeprowadzonej kontroli dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonanyymi jedynie celem uzyskania tytułu do ubezpieczeń i skorzystania z świadczeń w związku z chorobą dla P. S..

/decyzja – k. 1-7 akta ZUS/

A. S. w dniu 31 sierpnia 2014 roku złożył odwołanie od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę przez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego jego synowi P. S.. W uzasadnieniu odwołania wskazał, iż nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego wyrażonym w skarżonej decyzji.

/odwołanie - k. 2-2 odwrót, koperta – k. 3/

P. S. w dniu 5 września 2014 roku również odwołał się od decyzji dnia 30 lipiec 2014 roku wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie, że podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentownemu, chorobowemu, wypadkowemu oraz związanego z tymi ubezpieczeniami obowiązkowymi przyznania prawa do zasiłku chorobowego.

/odwołanie - k. 2-2 akt o sygn. VIII U 3090/14/

W odpowiedziach na odwołanie z dnia 12 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie oraz łączne rozpoznanie spraw. W uzasadnieniu organ rentowy wywodził, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 4-6, odpowiedź na odwołanie - k. 8-9 akt o sygn. VIII U 3090/14/

Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi połączył sprawę z odwołania P. S. ze sprawą z odwołania A. S. do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VIII U 3089/14.

/postanowienie - k. 27 odwrót akt VIII U 3090/14/

Na rozprawie w dniu 10 maja 2016 roku wnioskodawcy poparli odwołania, pełnomocnik organu rentowego wniósł o ich oddalenie.

/stanowisko wnioskodawców oraz pełnomocnika ZUS: 00:20:49 - płyta CD k. 63/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony P. S. legitymuje się wykształceniem średnim. W okresie od dnia 5 grudnia 2008 roku do dnia 11 grudnia 2008 roku P. S. był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w (...) Spółka Akcyjna. W okresie od dnia 15 grudnia 2008 roku do dnia 14 marca 2009 roku wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku listonosza przez Poczta Polska Spółkę Akcyjną, gdzie w okresie od dnia 2 marca 2009 roku wypłacono mu wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a od dnia 15 marca 2009 roku do dnia 25 czerwca 2009 roku wypłacono zasiłek chorobowy po ustaniu tytułu do ubezpieczeń.

/bezsporne, a nadto kopia świadectwo pracy z dn. 14.03.2009 r. –akta ZUS, decyzja – k. 1-7 akta ZUS/

P. S. w okresach od dnia 11 września 2009 roku do dnia 30 grudnia 2010 roku, od dnia 8 czerwca 2011 roku do dnia 15 sierpnia 2011 roku, od dnia 20 września 2011 roku do dnia 27 grudnia 2012 roku P. S. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł. jako bezrobotny.

/bezsporne, a nadto decyzja – k. 1-7 akta ZUS/

W okresie od dnia 16 sierpnia 2010 roku do dnia 3 września 2010 roku P. S. na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy ukończył szkolenie w zakresie obsługi programu (...). Szkolenie to obejmowało 84 godziny zajęć teoretyczno praktycznych obejmujących zagadnienia dotyczące podstaw aplikacji P., zastosowania narzędzi do rysowania, zarządzania kolorami, wykorzystania warstw, ścieżek, kształtów, możliwości edycyjnych obrazów, zastosowania filtrów, tekstów, tworzenie grafiki przeznaczonej na potrzeby stron internetowych, projekty (edycja rysunków, renowacja i katalogowanie fotografii, projekty oparte na wykorzystaniu warstw), efekty graficzne oparte na zastosowaniu masek edycyjnych, efekty tekstowe, fotomontaż, praca z cyfrowym aparatem i skanerem jako zewnętrznymi źródłami danych.

/certyfikat z dn. 3.09.2010 r. – akta ZUS/

Płatnik składek A. S. od dnia 6 kwietnia 2011 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą Zakład (...) z siedzibą w Ł., ul. (...) lok. 76. Przeważającą działalnością gospodarczą jest wykonywanie instalacji elektrycznych. W ramach prowadzonej działalności wnioskodawca wykonuje także hydraulikę oraz ogólne wykończenia budowlane. A. S. nie zatrudnia pracowników budowlanych, sam wykonuje usługi. Siedziba firmy mieści się w jego lokalu mieszkalnym.

/bezsporne, a nadto: wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k. 29, zeznania wnioskodawcy A. S. – k. 31 – 31 odwrót w zw. z /

W okresie od dnia 1 marca 2013 roku do dnia 4 lutego roku 2014 roku P. S. był zgłoszony do ubezpieczeń w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S. jako student lub uczestnik studiów doktoranckich, za którego szkoła wyższa lub jednostka organizacyjna prowadząca studia doktoranckie jest zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

/bezsporne, a nadto decyzja – k. 1-7 akta ZUS/

Płatnik składek zatrudniał w okresie od dnia 1 października 2013 roku do dnia 1 października 2014 roku pracownika n stanowisku telepracownika w wymiarze połowy etatu, z wynagrodzeniem w wysokości 1.200,00 zł brutto. Pracownik ten zajmował się wyszukiwaniem ofert dla firmy płatnika składek, pracę wykonywał w swoim miejscu zamieszkania, w siedzibie płatnika składek bywał raz lub dwa razy w miesiącu.

/wykaz pracowników A. S. – k. 16, zeznania świadka M. S. – k. 30 odwrót – 31, zeznania wnioskodawcy A. S. – k. 31 – 31 odwrót w zw. z /

P. S. był widywany w siedzibie płatnika składek od października 2013 roku.

/zeznania świadka M. S. – k. 30 odwrót - 31/

W dniu 2 stycznia 2014 roku sporządzono umowę o pracę pomiędzy A. S. Zakład (...) a P. S. na czas określony od dnia 2 stycznia 2014 roku do dnia 31 maja 2014 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku grafik – pracownik rozwoju, z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 4.900,00 zł brutto miesięcznie. W umowie nie określono miejsca wykonywania pracy.

/umowa o pracę z dn. 2.01.2014 r. – k. 345 akta ZUS/

Sporządzono dokumentację związaną z zatrudnieniem P. S., w której znajdują się m.in.: zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku grafika komputerowego – pracownika rozwoju z dnia 2 stycznia 2014 roku, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie, oświadczenie w zakresie zapoznania z ryzykiem zawodowym, oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z przepisami bhp, oświadczenie pracownika o wyrażeniu zgody na przekazywanie wynagrodzenia na rachunek bankowy, oświadczenie pracownika dla celów obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, informacja dla pracowników dotycząca równego traktowania w zatrudnieniu, informacja dla pracownika o warunkach zatrudnienia, kwestionariusz osobowy dla pracownika, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy

/zaświadczenie lekarskie, kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp, oświadczenia, informacje, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bhp – akta ZUS/

Sporządzono pisemny zakres obowiązków P. S., w którym wskazano, iż do obowiązków wnioskodawcy zatrudnionego na stanowisku grafika należy tworzenie grafiki przeznaczonej na potrzeby stron (...), projekty na wykorzystaniu warstw graficznych na stronach (...), wykorzystywanie warstw, ścieżek, kształtów, wprowadzenie do warstw, zapisów obrazowych i graficznych.

/zakres obowiązków pracownika – akta ZUS/

A. S. dokonał zgłoszenia wnioskodawcy do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w dniu 9 stycznia 2014 roku, wskazując jako datę powstania obowiązku ubezpieczeń dzień 2 stycznia 2014 roku.

/bezsporne/

Z datą 4 lutego 2014 roku sporządzono protokół zakresu wykonywania czynności oraz obowiązków pracowniczych dotyczących utworzenia strony ofertowej w sieci (...) na potrzeby Zakład (...) ul. (...), w którym zawarto stwierdzenie – utworzenie projektu graficznego na potrzeby w/w Zakładu.

/protokół z dn. 4.02.2014 r. – akta ZUS/

P. S. podpisywał listę obecności prowadzoną dla niego indywidualnie, w której wykazał obecność w pracy w dniach 2-3, 6-10, 13-17, 20-24, 27-31 stycznia 2014 roku oraz w dniach 3-5 lutego 2014 roku.

/listy obecności – akta ZUS/

W dniu 7 lutego 2014 roku P. S. zgłosił się do lekarza, któremu zgłosił silny ból kręgosłupa szyjnego, ból oraz zawroty głowy. Wnioskodawcy wystawiono zwolnienie lekarskie na okres od dnia 6 lutego 2014 roku do dnia 20 lutego 2014 roku. Podczas kolejnej wizyty lekarskiej w dniu 21 lutego 2014 roku wnioskodawca zgłaszał brak poprawy stanu zdrowia, ponownie zgłaszał ból kręgosłupa szyjnego, ból oraz zawroty głowy, drętwienie kończyn górnych. Wnioskodawcy wystawiono zwolnienie lekarskie na dalszy okres od dnia 21 lutego 2014 roku do dnia 6 marca 2014 roku. Następne zwolnienia lekarskie zostały wystawione z uwagi na występowanie takich samych dolegliwości na okresy od dnia 7 marca 2014 roku do dnia 20 marca 2014 roku oraz od dnia 21 marca 2014 roku do dnia 2 kwietnia 2014 roku. Podczas wizyty lekarskiej w dniu 3 kwietnia 2014 roku P. S. zgłaszał dolegliwości gastryczne, wnioskodawcy wystawiano kolejne zwolnienia lekarskie.

/dokumentacja medyczna – k. 38-44/

W dniach 23 marca 2014 roku oraz 10 kwietnia 2014 roku wnioskodawca odbył wizyty u lekarza specjalisty gastroenterologa.

/dokumentacja medyczna – k. 37/

W dniu 25 marca 2014 roku P. S. wystawiono skierowanie do szpitala na oddział chirurgiczny z powodu rozpoznania kamicy pęcherzyka żółciowego.

/skierowanie - akta ZUS/

W dniu 16 kwietnia 2014 roku u wnioskodawcy przeprowadzono badanie gastrokopii diagnostycznej z uwagi na rozpoznanie refluksowego zapalenia przełyku typ B oraz przepukliny rozworu przełykowego przepony.

/karty informacyjna leczenia, karta badania – akta ZUS/

A. S. nie zatrudnił nikogo na zastępstwo w trakcie nieobecności wnioskodawcy.

/bezsporne /

Płatnik składek przełał na rachunek bankowy P. S. następujące kwoty:

- w dniu 13 lutego 2014 roku - 3.480,67 zł tytułem wynagrodzenia za styczeń 2014 roku;
- w dniu 18 marca 2014 roku - 2.729,13 zł tytułem wynagrodzenia za luty 2014 roku;
- w dniu 17 kwietnia 2014 roku – 977,04 zł tytułem wynagrodzenia za marzec 2014 roku.

/potwierdzenia wykonania przelewu - akta ZUS/

Z dniem 31 maja 2014 roku nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę z dnia 2 stycznia 2014 roku z upływem czasu, na jaki została zawarta. A. S. wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy.

/ świadectwo pracy z dn. 2.06.2014 r. – akta ZUS/

A. S. zlikwidował stanowisko pracy grafika – pracownika rozwoju.

/bezsporne/

Płatnik składek A. S. korzysta z opodatkowania przychodów z tytułu prowadzonej działalności w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w 2014 roku wykazał przychód w wysokości 49.291,65 zł, brak jest informacji odnośnie kosztów prowadzenia działalności.

/zeznanie o wysokości uzyskanego przychodu, wysokości dokonywanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za rok 2014 – k. 18-21/

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że P. S. nie podlega od dnia 2 stycznia 2014 roku ubezpieczeniom społecznym tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, ubezpieczeniom rentowym, ubezpieczeniu chorobowemu, ubezpieczeniu wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek A. S., albowiem wyniki przeprowadzonej kontroli zdaniem organu rentowego dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie celem uzyskania tytułu do ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń w związku z chorobą.

/decyzja – k. 1-7 akta ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał przede wszystkim w oparciu o załączone do akt dokumenty w postaci m.in. dokumentacji osobowo-płacowej wnioskodawcy ze spornego okresu, dokumentacji medycznej, akt rentowych, przedłożonej przez płatnika listy osób zatrudnionych, zeznanie o wysokości uzyskanego przychodu, a także w niewielkim zakresie w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadka M. S. oraz wnioskodawców,

a mianowicie w zakresie, jakim zeznawali na okoliczność zakresu działalności firmy płatnika składek, szczegółów zatrudnienia M. S.. Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka M. S. oraz wnioskodawców, w zakresie, w jakim zeznawali oni o czynnościach, jakie miał wykonywać skarżący, okolicznościach sporządzenia spornej umowy o pracę, a także o okolicznościach dotyczących jego stanu zdrowia. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy na podstawie zawartej umowy faktycznie był realizowany. Przeciwno prawdziwości zeznań stron przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne.

Bezspornym w sprawie jest, że zaoferowane wnioskodawcy stanowisko pracy grafika – pracownika rozwoju w umowie o pracę z dnia 2 stycznia 2014 roku zawartej pomiędzy płatnikiem składek a wnioskodawcą było stanowiskiem nowoutworzonym, którego nikt przed nim nie zajmował. Strony w toku postępowania nie wskazały motywów zatrudnienia wnioskodawcy. Wskazać należy, że działalność płatnika składek jest jednoosobowa, zajmuje się on remontami nieruchomości i nie zatrudnia żadnych pracowników budowlanych, świadcząc swoje usługi osobiście. Z powyższego wynika, że jest to działalność o niedużym zakresie, opierająca się wyłącznie na pracy A. S.. Jedynym pracownikiem płatnika składek był świadek M. S. zatrudniony na pół etatu, do którego obowiązków należało wyszukiwanie zleceń dla płatnika składek. Niezrozumiałym jest zatem, z punktu widzenia gospodarczego, zatrudnianie pracownika na podstawy umowy o pracę, z wysokim uposażeniem, który rzekomo również miał się zajmować poszukiwaniem zleceń. Ponadto

z analizy zestawień finansowych płatnika składek wynika, że sytuacja finansowa prowadzonej przez niego firmy nie uzasadniała zatrudnienia kolejnego pracownika biurowego, w 2014 roku przyniosła bowiem przychód w wysokości 49.291,65 zł, przy czym z uwagi na sposób rozliczania działalności, brak jest informacji o kosztach jej prowadzenia. Wskazać w tym miejscu należy, że koszt zatrudnienia P. S. przez 5 miesięcy tj. przez okres, na jaki zawarto umowę, pochłonąłby połowę rocznego przychodu płatnika.

Podkreślić również w tym miejscu należy, że zdaniem Sądu ubezpieczony, któremu zaoferowano stanowisko grafika i powierzono odpowiedzialność za utworzenie strony internetowej nie legitymuje się żadnym doświadczeniem zawodowym w tym zakresie. W ocenie Sądu okoliczność ukończenia przez P. S. dwutygodniowego kursu w zakresie obsługi programu graficznego, ani też studiowanie przez okres jednego semestru na kierunku informatycznym, o czym mowa była w zeznaniach wnioskodawcy, nie dają mu kompetencji grafika komputerowego, który potrafi utworzyć profesjonalną stronę internetową. P. S. twierdził również, że zajmował się tym hobbistycznie, jednakże okoliczności tej w żaden sposób nie udowodnił.

W ocenie Sądu Okręgowego przede wszystkim brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie w spornym okresie pracy przez ubezpieczonego w ramach stosunku pracy. Odwołujący w toku postępowania nie zgłosili praktycznie żadnych dowodów na wykazanie tego, że P. S. faktycznie do pracy przystąpił i ją świadczył wykonując obowiązki pracownicze.

Zeznania powołanego przez wnioskodawców świadka M. S. są wewnętrznie sprzeczne i zawierały istotne rozbieżności. Świadek, zatrudniony u płatnika składek już od października 2013 roku, początkowo zeznał, że wnioskodawca pracował od momentu, kiedy rozpoczął pracę, tymczasem sporna umowa została sporządzona dopiero z datą 2 stycznia 2014 roku, a zatem 3 miesiące później. Ponadto świadek ten zeznał, że początkowo nie widział, czym zajmuje się ubezpieczony, choć wydawało mu się, że przejął on jego stanowisko, a P. S. zaczął wykonywać bardziej wymagające czynności związane

z grafika komputerową. Na kolejnym terminie rozprawy świadek M. S., zeznał, iż w październiku 2013 roku widział ubezpieczonego przy zmywaniu naczyń, a pracę rozpoczął dopiero od stycznia 2014 roku. Rozbieżności tych nie można jednak uznać, za pomyłkę, czy przejęzyczenie świadka, gdyż dotyczą zasadniczych kwestii oraz długiego okresu.

Przedłożony przez płatnika składek wydruk strony internetowej, którą rzekomo miał wykonać skarżący, sprowadza się do dwuzdaniowego tekstu oraz wymienienia cen kilku usług świadczonych przez A. S. w ramach działalności gospodarczej. Dokument ten nie może świadczyć o wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres ponad miesiąca, a ponadto brak jest podstaw do przyjęcia, że plik ten został utworzony przez P. S..

Faktu świadczenia przez skarżącego pracy w ramach stosunku pracy nie potwierdza również zdaniem Sądu przedstawiona lista obecności, na której wnioskodawca potwierdzał swoją rzekomą obecność w pracy. Podnieść należy, że lista ta była prowadzona indywidualnie, wyłącznie dla wnioskodawcy oraz że wnioskodawca wykazał swoją obecność w pracy w dniu 6 stycznia 2014 roku, będącym dniem ustawowo wolnym od pracy. W ocenie Sądu powyższe świadczy o tym, że dokument ten powstał wyłącznie dla celów niniejszego postępowania.

Praktycznie jedynymi dokumentami, jakimi legitymuje się płatnik składek ze spornego okresu zatrudnienia P. S. są akta pracownicze. Dokumentacja kadrowa potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. W ocenie Sądu załączona dokumentacja osobowa wnioskodawcy jest przejawem formalnego zadośćuczynienia obowiązkowi płatnika składek, jako pracodawcy, natomiast nie przesądza o tym, że praca była przez ubezpieczonego faktycznie wykonywana.

Nie uszło również uwadze Sądu, że treść sporządzonego zakresu obowiązków wnioskodawcy na stanowisku grafika – pracownika rozwoju, jest skopiowaniem punktów zagadnień, jakie były omawiane podczas kursu obsługi programu graficznego, na jaki został skierowany ubezpieczony przez Powiatowy Urząd Pracy, co powoduje szereg wątpliwości, co do wiarygodności tego dokumentu. Znamiennym jest również, że w zakresie tym nie wymieniono wyszukiwania zleceń na usługi świadczone przez płatnika składek, tymczasem z zeznań A. S., wynika że miło być to jego drugie zajęcie obok tworzenia strony internetowej. Podkreślić także należy, że P. S. nie potrafił określić, czy zajmował się czymś jeszcze poza tworzeniem strony internetowej, powołując się na niepamięć.

W ocenie Sądu ubezpieczony nie dysponował również żadnymi narzędziami niezbędnymi do pracy na stanowisku grafika. Z zeznań płatnika składek, ani z pozostałego materiału dowodowego nie wynika, aby otrzymał chociażby tak podstawowe narzędzie pracy grafika jak komputer, czy dostęp do programów graficznych.

Dodatkowo Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawców, w zakresie, w jakim zgodnie zeznają, że w momencie zawierania umowy o pracę, P. S. nie miał problemów zdrowotnych, które mogłyby u niego spowodować niezdolność do pracy. Wskazać należy, że P. S. ewidentnie nie wskazał wszystkich podmiotów, u których się leczył, a przedłożona przez niego kopia badania ultrasonograficznego jamy brzusznej, ma zakrytą datę jego wykonania. Zdaniem Sądu okoliczność stanu zdrowia wnioskodawcy była faktycznym powodem jego zatrudnienia. Podkreślić należy, że zeznania P. S., co do przyczyn wystawienia mu zwolnienia lekarskiego nie znajdują potwierdzenia w zapisach dokumentacji medycznej. Wnioskodawca wskazywał, że obudził się z bólem i poszedł na prywatną wizytę lekarską do lekarza W. O., a badanie gastroscopijne wykazało przepuklinę i nadżerki. Tymczasem z zapisów w historii choroby dokonanych przez tego lekarza wynika, iż do dnia 2 kwietnia 2014 roku wnioskodawca zgłaszał bóle kręgosłupa szyjnego, a także ból oraz zawroty głowy i z tego powodu wystawiano mu zwolnienia lekarskie na kolejne okresy, dopiero podczas wizyty mającej miejsce w dniu 3 kwietnia 2014 roku P. S. zaczął zgłaszać dolegliwości gastryczne, które były podstawą wystawienia kolejnych zwolnień lekarskich. Znamiennym jest również, że już w dniu 25 marca 2014 roku P. S. otrzyma skierowanie do szpitala na oddział chirurgiczny z powodu rozpoznania kamicy pęcherzyka żółciowego. Wiedza i doświadczenie życiowe karzą przypuszczać, że wnioskodawca leczył się już wcześniej z tego powodu i miał świadomość, że będzie go czekał zabieg chirurgiczny.

Pomimo długotrwałej nieobecności wnioskodawcy, w związku z korzystaniem ze zwolnień lekarskich, co nastąpiło po miesiącu od sporządzenia umowy o pracę, płatnik nie zatrudnił pracownika, któremu powierzyłby wykonanie strony internetowej. Dowodzi to, zdaniem Sądu, że stanowisko, na którym został zatrudniony odwołujący, w istocie było zbędne dla potrzeb płatnika. Co więcej z zeznań A. S. wynika, że w trakcie miesiąca ubezpieczony praktycznie wykonał zadanie stworzenia strony, której brakowało wyłącznie fonii. Nie zrozumiałem jest zatem zawarcie umowy o pracę na okres 5 miesięcy, podczas gdy według płatnika składek był to zasadniczy cel zatrudnienia wnioskodawcy.

Reasumując z zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami spornej umowy o pracę w ogóle doszło do nawiązania stosunku pracy, brak jest bowiem na to jakichkolwiek dowodów. Ustalono

okoliczności przemawiają natomiast za przyjęciem, że strony kwestionowanej umowy o pracę zawierając ją, miały inny cel niż jej wykonywanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawców nie zasługują na uwzględnienie i jako takie podlegają oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2014r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Według zaś art. ust. 3 pkt 3 przywołanego przepisu od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia

18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę z dnia 2 stycznia 2014 roku zawarta między płatnikiem składek A. S. a wnioskodawcą P. S., jest nieważna, bowiem nie doszło do nawiązania stosunku pracy.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają stwierdzenie, iż zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę została zawarta dla pozor, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozor, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozor, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności.

Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi

a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających

z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego

i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone

w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie

o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw

i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż

w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189) jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy odwołującymi istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawcy nie wykazali w niniejszym postępowaniu, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy, a zatem jej faktycznego wykonywania. Zgromadzony materiał dowodowy świadczy ponadto, iż pracodawca nie miał również zamiaru przyjmowania tej pracy, miał zaś pełną świadomość, że umowa nie będzie go obowiązywać, a ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe.

Po pierwsze z ustaleń faktycznych wynika, że zaoferowane wnioskodawcy stanowisko pracy w ramach zawartej umowy grafika – pracownika rozwoju było etatem utworzonym specjalnie na potrzeby usankcjonowania podpisanej umowy o pracę.

Po drugie w ocenie Sądu ubezpieczony nie posiadał potrzebnych kwalifikacji, ani doświadczenia do wykonywania pracy na powierzonym mu stanowisku grafika.

Po trzecie przede wszystkim w ocenie Sądu odwołujący w toku postępowania sądowego nie wykazali, że wnioskodawca faktycznie wykonywał pracę w ramach zawartej umowy i ustalonego na piśmie zakresu obowiązków. P. S. jako pracownik, a A. S. jako pracodawca w żaden sposób, oprócz swoich głośnych twierdzeń, nie wykazali jakiegokolwiek rezultatu jego pracy w spornym okresie, nie powołali wiarygodnych świadków, którzy widzieliby go przy pracy na rzecz płatnika składek, ani nie przedstawili wiarygodnych dokumentów świadczących o wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych.

Po czwarte płatnik składek nie zatrudnił nikogo na zastępstwo wnioskodawcy, który to pracownik mógłby dokończyć prace związane z utworzeniem strony internetowej, której potrzeba wykonania, miała być podstawą podjęcia decyzji o zatrudnieniu odwołującego.

Po piąte zgromadzony materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że wnioskodawca nie dysponował narzędziami niezbędnymi do wykonywania pracy na stanowisku grafika komputerowego.

Ostatecznie wskazać także należy, że pracodawca nie miał ekonomicznych podstaw do zatrudnienia wnioskodawcy, z tak wysokim wynagrodzeniem, biorąc pod uwagę, że jego pięciomiesięczne wynagrodzenie stanowiłoby połowę osiągniętego przez niego przychodu w 2014 roku.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Trudno w tym stanie faktycznym uznać, że nie mamy do czynienia z pozornością zawartej umowy o pracę. Niewątpliwie również, w ocenie Sądu, zamiarem stron było jedynie umożliwienie wnioskodawcy skorzystania ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z chorobą, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Reasumując przedstawione okoliczności przemawiają w niniejszej sprawie za stwierdzeniem, że umowa o pracę pomiędzy wnioskodawcą a odwołującym się płatnikiem składek, została zawarta dla pozorów, gdyż jak ustalono strony zawierając ją miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności. Nawet jeżeliby uznać, iż strony chociaż częściowo wykonywały zawartą pomiędzy sobą umowę o pracę, co w ocenie Sądu w żaden sposób nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, należałoby uznać, iż miała ona głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i z tego powodu nie może wywoływać skutków prawnych (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy P. S., z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie wniesienia apelacji.

6.06.2016